

Rīgā, 2016. gada 26. oktobrī

Adresāts:
SIA "Kaugas"
Reģ.nr. 52103074671
Ļāvu iela 17
Liepāja LV-3411, Latvija

Kopija:
Dabas aizsardzības pārvalde
Baznīcas iela 7
Sigulda LV-2150, Latvija

EKSPERTA ATZINUMS

Nr. 2016/35

1. Eksperta atzinuma mērķis

Eksperta atzinuma sagatavošanas mērķis ir pēc SIA "Kaugas" pasūtījuma Dabas aizsardzības pārvaldes publiskā iepirkuma "Aleju apsekošana un izvērtēšana" (Nr. DAP 2016/22) ietvaros sniegt eksperta vērtējumu par 22.11.2005. MK noteikumos Nr.888 "Noteikumi par aizsargājamām alejām" iekļauto **Mērnīeku bērzu aleju** tās izpētes un robežu izvērtēšanas kontekstā. Mērķa sasniegšanai izvirzīti šādi uzdevumi (1) izvērtēt alejas aizsardzības statusu un tās novērtējumu teritorijas plānošanas dokumentos (2) veikt alejas apsekošanu dabā, lai pārbaudītu, vai alejā ir īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju atradnes, novērtēt alejas nozīmi konstatēto īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju sugu saglabāšanā ilgtermiņā (4) sniegt rekomendācijas nepieciešamo apsaimniekošanas pasākumu veikšanai alejā konstatēto īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju sugu saglabāšanas kontekstā (5) apzināt pieejamo kultūrvēsturisko informāciju par Mērnīeku bērzu aleju (6) sniegt ieteikumus par alejas robežas optimālo novietojumu no bioloģiskās vērtības, alejas saglabāšanas viedokļa un ainaviskās situācijas

Eksperta atzinums ir sagatavots par sugu grupām – sūnas, ķērpji. Atzinumā ir sniegta informācija par 14.11.2000. LR MK noteikumos Nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu" uzskaitītajām sūnu un ķērpju sugām.

Eksperta atzinums ir sagatavots divos identiskos eksemplāros (katrs uz 5 lpp), viens no tiem tiek iesniegts atzinuma pasūtītājam SIA "Kaugas", otrs paliek eksperta rīcībā).

2. Eksperta atzinuma sagatavošanas metodes

Alejas esošais aizsardzības statuss noteikts, balstoties uz Dabas datu pārvaldības sistēmas "Ozols" datiem, kā arī Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem par īpaši aizsargājamajām dabas teritorijām. Alejas statusa izvērtējums teritorijas plānošanas

dokumentos sniegts, aplūkojot 13.10.2011. LR Teritorijas attīstības plānošanas likuma 5. pantā minētos dokumentus teritorijai, kurā atrodas aleja. Šie dokumenti ir (1) nacionālajā līmenī - Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija un Nacionālais attīstības plāns (2) reģionālajā līmenī - plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija un attīstības programma (3) vietējā līmenī - vietējās pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģija, attīstības programma, teritorijas plānojumi, lokālplānojumi, detālplānojumi. Atzinumā apskatīti tieši reģionāla un vietējā līmeņa teritorijas plānošanas dokumenti, īpašu uzmanību pievēršot vietēja līmeņa plānošanas dokumentiem, jo tie vistiešāk nosaka attiecīgās teritorijas izmantošanu.

Datu iegūšanā par īpaši aizsargājamajām sūnu un ķērpju sugām izmantota vizuālās uzskaites metode, alejā veicot katra koka apskati ar mērķi konstatēt aizsargājamās sūnu un ķērpju sugas.

Kultūrvēsturiskā informācija par Mērnīeku bērzu aleju meklēta, apzinot interneta resursos pieejamo informāciju, kā arī Latvijas Nacionālajā bibliotēkā pieejamos materiālus par Meža dienu stādījumiem laikā no 1934. līdz 1939. gadam.

3. Alejas aizsardzības statuss

Mērnīeku bērzu aleja ietilpst Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta ainavu aizsardzības zonas teritorijā. Teritorijas izmantošanu nosaka 11.12.1997. likums "Par Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātu", 19.04.2011. MK noteikumi Nr. 303 "Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi".

Mērnīeku bērzu aleja ir aizsargājams dabas piemineklis – aizsargājama aleja. Mērnīeku bērzu alejas statusu, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumus nosaka 02.03.1993. likums "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām", kā arī uz tā pamata izdotie 16.03.2010. MK noteikumi Nr. 264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" un 22.11.2005 MK noteikumi Nr. 888 "Noteikumi par aizsargājamām alejām".

4. Alejas novērtējums teritorijas plānošanas dokumentos

Mērnīeku bērzu aleja atrodas Salacgrīvas novada Ainažu pilsētas lauku teritorijā.

Teritorijas izmantošanu vietējā līmenī nosaka šādi teritorijas plānošanas dokumenti:

- Salacgrīvas novada attīstības programma 2015 – 2021
- Salacgrīvas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015. – 2038. gadam.

Reģionālā līmenī teritorijas attīstību nosaka:

- Rīgas plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014 – 2030
- Rīgas plānošanas reģiona attīstības programma 2014. – 2020.

Pēc Ainažu novada mājaslapā <http://www.salacgriva.lv> sniegtās informācijas saskaņā ar Salacgrīvas novada domes 2014. gada 30. jūlija lēmumu Nr. 263 ir uzsākta Salacgrīvas novada Teritorijas plānojuma 2016. -2027. gadam izstrāde. Teritorijas plānojums pašlaik ir izstrādes stadijā, tāpēc atzinumā apskatīti citi plānošanas dokumenti.

Salacgrīvas novada attīstības programmā 2015 – 2021 nav informācijas par Mērnīeku bērzu aleju. Attīstības programmas aktualizētajā rīcības plānā 2016. – 2021.

gadam cita starpā paredzētas rīcības R.4.1.2. Nodrošināt īpaši aizsargājamo dabas objektu atbilstošu apsaimniekošanu, R.4.1.7. Nozīmīgu dabas objektu pieejamības nodrošināšana popularizēšana.

Salacgrīvas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2015. – 2038. gadam nav informācijas par Mērnīku bērzu aleju. Mērnīku ciema teritorija, ietverot Mērnīku aleju stratēģijā atzīmēta kā tūrisma teritorija, savukārt autoceļš P15, gar kuru stādīta Mērnīku aleja kā ainavu ceļš.

Rīgas plānošanas reģiona attīstības programmā 2014. – 2020. gadam aizsargājamās alejas tieši nav minētas, dabas un ainavu teritorijām noteikti tādi risināmie jautājumi kā dabas, ainavu un kultūrvēsturiskā mantojuma teritoriju apzināšana, saglabāšana, saprātīga izmantošana un apsaimniekošana, ainavu plānošanas un dabas aizsardzības jautājumu integrēšana teritorijas attīstības plānošanā.

Rīgas plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2014 – 2030 aizsargājamās alejas tieši nav minētas. Vispārīgi stratēģijā iekļautajās apdzīvotuma plānošanas vadlīnijās cita starpā noteikts, ka katras apdzīvotas vietas plānojumam jāveicina dzīves vides kvalitātes paaugstināšanās (uzlabošanās) ne tikai dotajā pašvaldībā, bet visā reģiona teritorijā, sabalansējot vietējās un reģiona attīstības intereses, ekonomikas izaugsmes un dabas un kultūrvides aizsardzības/saglabāšanas prasības.

4. Alejas apsekošana

Mērnīku bērzu aleja apsekota 2016. gada 30. augustā plkst. 18:05 – 18:30. Apsekošanas laikā ir mākoņains, mēreni silts laiks bez nokrišņiem.

5. Alejas un tai piegulošās teritorijas vispārīgs raksturojums

Mērnīku bērzu alejas shēma un robežu apraksts dots 22.11.2005. MK noteikumu Nr.888 “Noteikumi par aizsargājamām alejām” 26. pielikumā. Mērnīku bērzu aleja izvietota gar Staiceles – Ainažu ceļu pie Mērnīkiem aptuveni 400 m garā posmā. Aleju veido vidēja vecuma bērzi, kas stādīti divās rindās katrā ceļa pusē (1. – 2. attēls). Alejai piegulošo teritoriju veido meža zemes un zālāji.

1.attēls. Mērnīku bērzu aleja, skats no ārpuses Staiceles virzienā. Foto: Evita Oļehnoviča, 2016.

2.attēls. Mērnīku bērzu aleja, skats uz dubulto bērzu rindu alejas kreisajā malā Staiceles virzienā. Foto: Evita Oļehnoviča, 2016.

7. Alejā konstatētās īpaši aizsargājamās sūnu un ķērpju sugas un alejas nozīme šo sugu saglabāšanā.

Alejā nav konstatētas īpaši aizsargājamās sūnu un ķērpju sugas, līdz ar to pašlaik aleja ir maznozīmīga no īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju sugu saglabāšanas viedokļa.

8. Ieteikumi alejas apsaimniekošanai

No īpaši aizsargājamo ķērpju un sūnu saglabāšanas viedokļa alejā apsaimniekošana nav nepieciešama.

9. Alejas kultūrvēsture

Apzinātajos informācijas avotos kultūrvēsturiskā informācija par Mērnīku bērzu aleju nebija pieejama. Ņemot vērā alejas vecumu, aleja varētu būt stādīta Padomju Savienības perioda sākuma posmā.

10. Ieteikumi alejas robežu izmaiņām

Mērnīku bērzu aleja ir maznozīmīga no aizsargājamo sūnu un ķērpju sugu saglabāšanas viedokļa, tomēr tas nemazina alejas ainavisko vērtību. Aleja ir vienīgā valsts nozīmes īpaši aizsargājamo aleju sarakstā iekļautā dubulto bērzu aleja. Ņemot vērā alejas ainavisko situāciju, ieteicams Mērnīku bērzu aleju saglabāt valsts nozīmes aizsargājamo aleju sarakstā tās esošajās robežās.

11. Atzinumā norādītie normatīvie akti

Noteikumi par aizsargājamām alejām: Ministru kabineta 2005. gada 22. novembra noteikumi Nr. 888, Latvijas Vēstnesis, 2005, 8. augusts, Nr. 196 (3354).

Teritorijas attīstības plānošanas likums: LR 2011. gada 13. oktobra likums, Latvijas Vēstnesis, 2011, 2. novembris, Nr.173 (4571).

Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām: LR 1993. gada 2. marta likums, Latvijas Vēstnesis, 1993, 25. martā, Nr. 5.

Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi: Ministru kabineta 2010. gada 16. marta noteikumi Nr. 264, Latvijas Vēstnesis, 2010, 30. martā, Nr. 50 (4242)

Par Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātu: LR 1997. gada 11. decembra likums, Latvijas Vēstnesis, 1997, 30. decembrī, Nr. 342/345(1054/1057)

Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi: Ministru kabineta 2011. gada 19. aprīļa noteikumi Nr. 303, Latvijas Vēstnesis, 2011, 27. aprīlī, Nr. 65(4463)

12. Atzinumā norādītie teritorijas plānošanas dokumenti

Rīgas plānošanas reģiona attīstības programma 2014 – 2020. Apstiprināta 2015. gada 18. septembrī. Pieejama: <http://www.rpr.gov.lv/pub/index.php?id=51>

Rīgas plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014 – 2030. Apstiprināta 2015. gada 18. septembrī.
Pieejama: <http://www.rpr.gov.lv/pub/index.php?id=51>

Salacgrīvas novada attīstības programma 2015 – 2021. Apstiprināta ar Salacgrīvas novada domes 2015. gada 29. jūlija lēmumu Nr. 237 (protokols Nr. 10, 1. §).Pieejama:http://www.salacgriva.lv/lat/salacgrivas_novads/teritorija/attistibas_programma/

Salacgrīvas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015. – 2038. gadam. Apstiprināta ar Salacgrīvas novada domes 2015. gada 29. jūlija lēmumu Nr. 238 (protokols Nr.10, 2. §).
Pieejama:http://www.salacgriva.lv/lat/salacgrivas_novads/teritorija/ilgtspejiga_attistiba/

Atzinuma sniedzējs

Evita Oļehnoviča

Sugu un biotopu eksperte biotopu grupās: meži un virsāji, purvi;
sugu grupā: sūnas
Sertifikāta numurs: 128
Sertifikāta derīguma termiņš: 13.11.2014.- 12.11.2017.